

Satversmes tiesa

Kopsavilkums

Lieta Nr. 2025-08-01

06.11.2025.

Satversmes tiesa 2025. gada 24. oktobrī pieņēma lēmumu par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2025-08-01 “Par Administratīvās atbildības likuma 183. panta pirmās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajam teikumam”.

Lietā apstrīdēta tiesību norma, kas liedz pārsūdzēt lēmumu, ar kuru administratīvā pārkāpuma process izbeigts pārkāpuma maznozīmīguma dēļ.

Lieta ierosināta pēc konstitucionālās sūdzības. Tajā norādīts, ka pret pieteikuma iesniedzēju tika uzsākts administratīvā pārkāpuma process par iespējamu vardarbību pret bērnu. Administratīvā komisija nolēma izbeigt uzsākto procesu, atzīstot pārkāpumu par maznozīmīgu un izsakot pieteikuma iesniedzējam aizrādījumu. Pieteikuma iesniedzējs šo lēmumu uzskata par nepamatotu, tomēr apstrīdētā norma liedz to pārsūdzēt tiesā. Tādējādi ir nesamērīgi ierobežotas pieteikuma iesniedzēja tiesības uz taisnīgu tiesu.

Pirmkārt, Satversmes tiesa atzina, ka valstij nav pienākuma nodrošināt personai iespēju vērsties tiesā par jebkuru tai subjektīvi svarīgu jautājumu. Tiesības uz pieeju tiesai attiecas tikai uz tādiem gadījumiem, kad tiešā veidā tiek lemts par personas tiesībām vai pienākumiem, kas ir juridiski aizsargājami.

Otrkārt, Satversmes tiesa norādīja, ka maznozīmīgs pārkāpums – lai gan pārkāpums ir izdarīts un formāli pastāv pamats piemērot administratīvo atbildību – pēc sava rakstura un kaitīguma pakāpes ir neliels, jo tā ietekme uz citu personu vai sabiedrības interesēm ir minimāla. Maznozīmīga pārkāpuma gadījumā personai var tikt izteikts aizrādījums, tomēr tas nerada tiesiskas sekas un nav uzskatāms par sodu. Tā kā ar lēmumu par administratīvā pārkāpuma procesa izbeigšanu netiek piemērots sods, tas nerada arī sekas, kas izrietētu no administratīvās sodāmības. Tādējādi lēmums par administratīvā pārkāpuma procesa izbeigšanu pārkāpuma maznozīmīguma dēļ nerada personai tiesiskas sekas.

Treškārt, Satversmes tiesa noraidīja argumentu, ka Administratīvās komisijas lēmumā konstatētais varētu tikt izmantots kā pamats prezumpcijai par pieteikuma iesniedzēja vainu iespējamā kriminālprocesā par vardarbību pret bērnu. Tā kā lēmums par administratīvā pārkāpuma procesa izbeigšanu pārkāpuma maznozīmīguma dēļ nav pārsūdzams un nerada tiesiskas sekas, attiecīgais administratīvais pārkāpums netiek fiksēts Kriminālprocesa likuma 125. panta pirmās daļas 3. punkta izpratnē un līdz ar to nerada fakta legālo prezumpciju.